

KARLSTADS KOMMUN**VÅRD- OCH OMSORGSFÖRVALTNINGEN****PA-stab****Remissvar** 2019-08-23

Karina Holgersson Linder, 054-540 55 53

karina.holgersson.linder@karlstad.se

Socialdepartementet

s.remissvar@regeringskansliet.sekopia: s.fs@regeringskansliet.se**Remiss - Stärkt kompetens i vård och omsorg
(SOU 2019:20) - slutbetänkande från
utredningen Reglering av yrket undersköterska**

Dnr VON-2019-227 Dpl 01

Ärende

Karlstads kommun har utsetts som remissinstans för Stärkt kompetens i vård och omsorg (SOU 2019:20) – slutbetänkande från utredningen Reglering av yrket undersköterska. Vård- och omsorgsnämnden har fått i uppdrag att besvara remissen.

Yttrande

Vård- och omsorgsnämnden ställer sig inte bakom betänkandets förslag om en skyddad yrkestitel och inte heller förslaget om att en myndighet får i uppdrag att hantera validering av kompetens.

Vård- och omsorgsnämnden är däremot positiv till en tydlig och nationell styrning av vård- och omsorgsprogrammet på både gymnasienivå men också på vuxenutbildningen.

Kompetensförsörjning nu och framåt

Vård- och omsorgsförvaltningen har idag en förhållandevis hög andel utbildade undersköterskor (83 procent undersköterskor, 17 procent vårdbiträden, juni 2019) och arbetsgivaren håller en strikt linje vid anställning vad gäller att anställas med yrkestiteln undersköterska. Hos vård- och omsorgsförvaltningen gäller att för att få titeln undersköterska behöver man ha ett examensbevis från vård- och omsorgsprogrammet eller vård- och omsorgscollege.

Vård- och omsorgsförvaltningens timvikarier har oftast inte utbildning som undersköterska och anställs därför som vårdbiträde. Över tid erbjuds därför vårdbiträden i vård- och omsorgsförvaltningen att utbilda sig och på så vis möjliggöra en validering till undersköterska.

Vård- och omsorgsförvaltningen upplever idag ingen direkt brist på utbildade undersköterskor vid rekrytering till tillsvidarejänster men utifrån demografi och svårigheter att rekrytera till andra roller inom hälso- och sjukvård som sjuksköterskor måste förvaltningen arbeta strategiskt med kompetensförsörjning.

Betänkandet beskriver vikten av kompetenstrappa och differentierade arbetsuppgifter för att kunna möta framtida kompetensbehov. Vård- och omsorgsnämnden instämmer med utredningen. Ett arbete har sedan en tid tillbaka inletts i förvaltningen där en tydlig kompetenstrappa ska skapas. De olika stegen i trappan ska skapa tydlighet i organisationen hos både omvårdnadspersonalen men också hos exempelvis sjuksköterskorna som delegerar arbetsuppgifter till omvårdnadspersonalen. Kompetenstrappan tillsammans med schemaläggning som medger ”funktionsrader” ska bidra till kvalitet och säkerhet i arbetet.

Yrkesreglering

Betänkandet föreslår att yrkestiteln undersköterska ska regleras. Det skulle innebära att för att få titeln undersköterska ska personen ha genomgått en kvalitetssäkrad utbildning. Vidare föreslår betänkandet att det ska vara möjligt att validera förvärvade kunskaper och tidigare utbildning. Utredningen gör också bedömningen att Socialstyrelsen bör förtydliga i sina allmänna råd kring delegering att lämplig kompetens för att utföra uppgiften är undersköterskekompetens.

Betänkandet föreslår att Socialstyrelsen blir behörig myndighet för det reglerade yrket och den myndighet som prövar ansökningarna om rätt att använda yrkestiteln undersköterska. Beslutet om yrkestitel ska kunna överklagas. Socialstyrelsen tillsammans med Skolverket föreslås få uppdraget att samråda om innehållet i utbildningen undersköterska. Validering av redan anställdas utbildningar ska enligt betänkandet uppdras till en myndighet.

Betänkandet visar att yrkesregleringen kommer att medföra kostnader men det är svårt att utläsa hur stora och vilka delar som kommer att hamna direkt på arbetsgivaren.

Vård- och omsorgsnämnden ställer sig inte bakom förslaget om att yrkestiteln undersköterska ska regleras. En eventuell yrkesreglering måste ske i rätt ordning, först måste innehåll och kvalitet i utbildningen säkerställas och låta det få genomslag innan man eventuellt går vidare med yrkesreglering. Vård- och omsorgsnämnden menar därför att det är mer relevant att utvärdera, kvalitetssäkra och skapa en nationell och likvärdig reglering av utbildningen.

Vård- och omsorgsnämnden ställer sig tveksam till betänkandets förslag om validering, dels utifrån att processen förväntas bli resurskrävande för

arbetsgivaren samt dels att det kan vara svårt att validera kunskaper retroaktivt.

Stärkt undersköterskeutbildning

För att uppnå kvalitet och säkerhet i omvårdnadsarbetet krävs kompetenta medarbetare. Vård- och omsorgsnämnden instämmer med utredningens analys av de kartlagda kompetensbristerna och menar att om kompetensbristerna som utredningen hittat åtgärdas blir kompetensen att göra väl avvägda bedömningar i arbetet högre.

Betänkandet hänvisar till det uppdrag som skolverket fått att se över vård- och omsorgsprogrammet. Skolverkets förslag är en undersköterskeexamen med ökad reglering av vilka kurser som behöver vara godkända för att få en examen. Här instämmer vård- och omsorgsnämnden med betänkandet att Skolverket är mest lämpad att ansvara för utbildningens innehåll.

Förslaget innebär en stärkt undersköterskeutbildning vilket i praktiken innebär att utbildningens programgemensamma gymnasiepoäng ökas från 1100 till 1400 poäng. Vård- och omsorgsnämnden ställer sig positiv till denna förändring då yrkesämnesförstärkningen kan komma att bidra till ökad kvalitet och säkerhet i utfört omvårdnadsarbete.

Dock vill vård- och omsorgsnämnden vara tydliga med att utbildningen till undersköterska även fortsättningsvis måste kunna leda till studier vid universitet. Den som utbildar sig till undersköterska måste kunna känna att det finns möjlighet till karriärvägar inom exempelvis hälso- och sjukvård.

Vård- och omsorgsnämnden menar vidare att det inte är rimligt att kunna få godkända betyg eller gymnasieexamen när man saknar förmåga att läsa, skriva och kommunicera på svenska. Att överlåta till verksamheterna att ansvara för dessa brister leder till svårigheter för så väl verksamhet som enskild. Därför vill vård- och omsorgsnämnden betona vikten av att språkravet regleras i utbildningen till undersköterska.

En reglering av utbildningens innehåll på nationell nivå kan vara gynnsamt ur många perspektiv men särskilt ur ett kvalitetsperspektiv. Vård- och omsorgsnämnden gör bedömningen att syftet med yrkestitel bör vara uppnått redan vid en nationellt reglerad och kvalitetssäkrad utbildning. Ett uppvisande av ett examensbevis från undersköterskeutbildningen bör vara tillräckligt för att arbetsgivaren ska kunna ge en medarbetare yrkestiteln undersköterska.

Christian Holm Barenfeld
ordförande vård- och omsorgsnämnden

Gunilla Öberg
vård- och omsorgsdirektör